

Erlend Hem (f. 1970) er dr.med. og assisterende sjefredaktør i Tidsskriftet.

Foto Einar Nilsen

Redaksjonen ønsker å hjelpe forfatterne slik at deres budskap når frem til leserne på en best mulig måte

Tidsskriftet som fødselshjelper

Mange godt voksne kolleger har fortalt meg om sin første artikkel i Tidsskriftet. En stund etter at manuskriptet var innsendt, fikk de respons fra redaksjonen med råd og oppmuntring. Enkelte fikk tilbud om å komme til samtale for å drøfte hvordan manuset kunne forbedres og slik kunne bli godkjent for publisering. Denne redaksjonelle tilbakemeldingen ble gjerne omtalt som Tidsskriftets rolle som *fødselshjelper*. I en del tilfeller var det nok snakk om relativt trange fødsler – enkelte forfattere trengte mye hjelp. Fødselshjelpermetaforen var passende også ved at en del snakket om å gå *svanger* med et manus og at redaksjonen bidro til en vellykket forløsning. Tidsskriftet spilte dermed en viktig rolle for å fremme publisering av medisinske artikler, og mange fikk sin første publiserings-erfaring her.

Har Tidsskriftet en slik rolle i dag? Svaret er et klart ja, men fødselshjelperrollen har endret seg i takt med utviklingen av medisinsk publisering.

Ved inngangen til 1880-årene fantes det kun ett medisinsk tidsskrift i Norge, *Norsk Magazin for Lægevidenskaben*. Det var først og fremst et vitenskapelig tidsskrift, med fyldige fagartikler og referater fra diskusjoner i Det norske medicinske Selskab i Christiania. Mange savnet en mer praktisk tilnærming til faget. Derfor ble *Tidsskrift for praktisk Medicin* etablert i 1881 (1). Dette ble overtatt av Legeforeningen i 1888 og skiftet to år senere navn til *Tidsskrift for Den norske lægeforening* (2). Fra starten skrev kolleger bl.a. om spesielle sykehistorier de hadde erfart i sin praksis. På denne tiden og til langt ut på 1900-tallet var beskrivelser av enkeltpasienter en vanlig måte å formidle fagkunnskap på.

I våre dager er kasuistikken kommet mer i bakgrunnen. Man har innsett at vitenskapelig holdbare slutninger som regel ikke kan trekkes fra enkeltpasienter eller fra klinisk erfaring alene. Å gjøre vitenskapelige undersøkelser krever kjennskap til anerkjente metoder. Forskning er et eget fag og doktorgraden en egen utdanning. I tillegg er det vokst frem et forskningsbyråkrati som bl.a. skal ivareta etiske standarder. Man kan fort trå feil og er avhengig av faglig oppdaterte veiledere for å lykkes (3, 4). Men fremdeles ønsker Tidsskriftet å holde fast også ved den opprinnelige tanken:

å være et organ for praktisk medisin. Her spiller enkeltpasienten fremdeles hovedrollen (5). Noen av våre mest populære artikkeltyper er kasuistikkbaserte, slik som *Noe å lære av* (6), *Medisinen i bilder* (7) og *Personlige opplevelser* (8). For disse sjangrene kan tiden fra observasjon til publisering være kort.

Peter F. Hjort (1924–2011) introduserte som assisterende redaktør i Tidsskriftet i 1961 prinsippet om eksternt fagfellelvurdering: «Redaksjonen vil følge den praksis at innsendte artikler forelegges for uavhengige, sakkyndige medarbeidere. Hvis disse mener at artikkelen kan og bør forbedres, vil forfatteren få oversendt deres kritikk, slik at han får anledning til å forbedre artikkelen før den trykkes,» skrev han i en lederartikkel (9). Liknende ordninger ble i 1960-årene innført i en rekke andre medisinske tidsskrifter. Noen forfattere kan oppleve den eksterne fagfellelvurderingen som litt av en bøyg, men denne ordningen er på sitt beste en stor, ubetalt og uegennyttig hjelp fra én kollega til en annen – den inngår som en viktig del av fødselshjelpen. Listen over årets fagfellelvurderere publiseres tradisjonelt tro på hedersplass i julenummeret. Eksterne fagfeller og redaksjonen kommer ofte med forslag til redaksjonelle og språklige forbedringer av manuskriptet (10). Fødselshjelp er fortsatt en sentral oppgave for Tidsskriftet.

Litteratur

- Schiøtz A. Vårt fag – likeså meget en kunst som en vitenskap – Tidsskriftet 1881–1906. Tidsskr Nor Lægeforen 2006; 126: 9–13.
- PubMed. National Library of Medicine. www.ncbi.nlm.nih.gov/nlmcatalog?term=Tidsskr+Nor+Lægeforen [1.12.2012].
- Brodal P. Studentoppgaver og publisering i Tidsskriftet. Tidsskr Nor Lægeforen 2002; 122: 1914.
- Brean A. Spør først, forsk siden. Tidsskr Nor Lægeforen 2012; 132: 1425.
- Hem E. Enkeltpasienter som læremestre. Tidsskr Nor Lægeforen 2007; 127: 561.
- Aasheim ET. 12 år med Noe å lære av i Tidsskriftet. Tidsskr Nor Lægeforen 2012; 132: 655–7.
- Medisinen i bilder. Forfatterveiledningen. Tidsskrift for Den norske legeforening. <http://tidsskriftet.no/Innhold/Forfatterveiledningen/Artikkeltyper/Medisinen-i-bilder> [1.12.2012].
- Hem E. Den personlige opplevelsen. Tidsskr Nor Lægeforen 2008; 128: 677.
- Hjort PF. Leseren, forfatteren og redaksjonen. Tidsskr Nor Lægeforen 1961; 81: 258–9. http://hera.helsebiblioteket.no/hera/bitstream/10143/128810/1/Hjort_1961_Les28.pdf [1.12.2012].
- Gjersvik P. Språket er en del av faget. Tidsskr Nor Lægeforen 2012; 132: 613.